

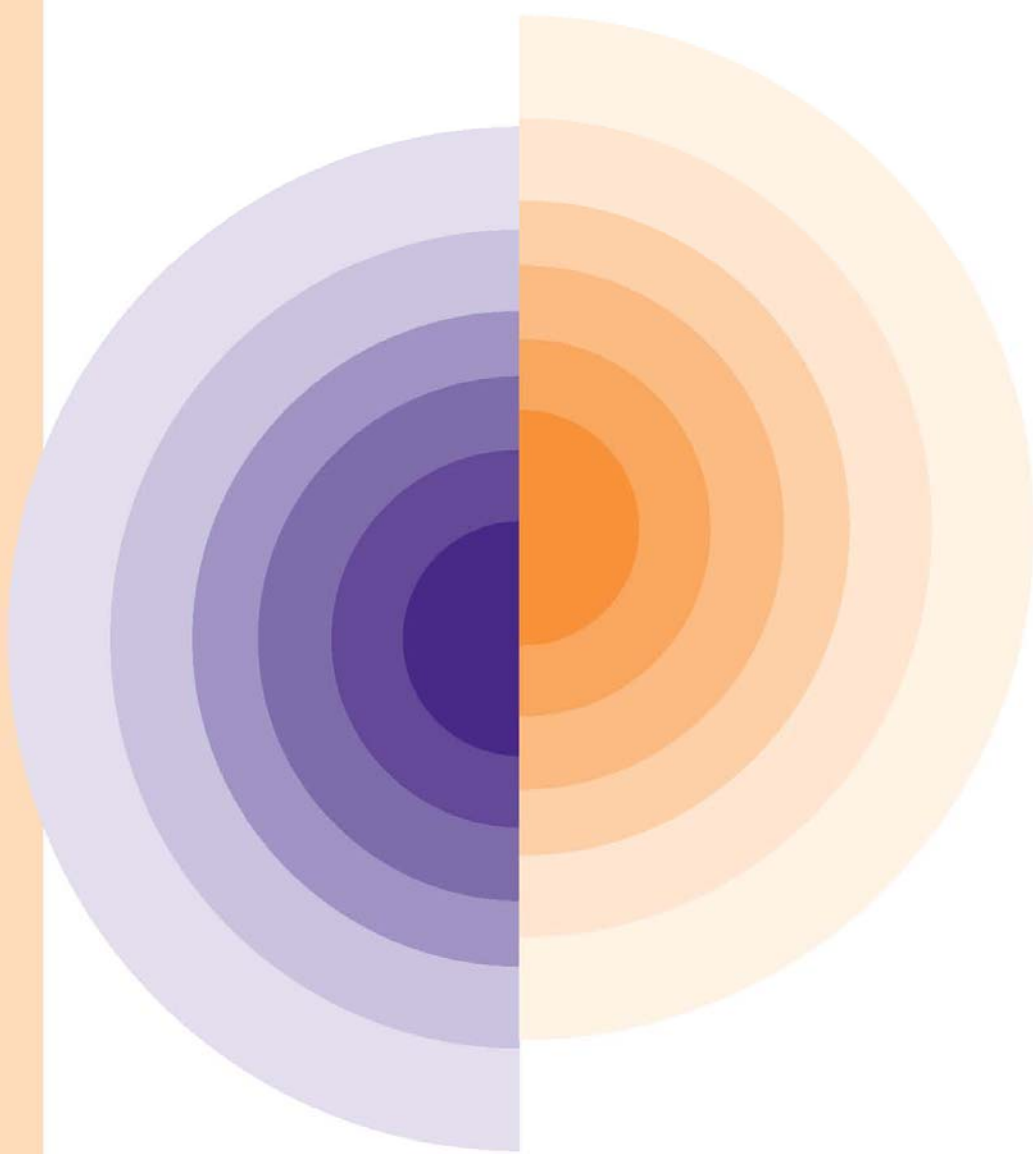

OBRAZI
EDUKACIJE

Andreja Hočevar

O DROGAH DRUGAČE:

PRIROČNIK ZA STARŠE
IN DRUGE ODRASLE,
KI SO V STIKU
Z MLADIMI

Andreja Hočevar

**O DROGAH DRUGAČE:
PRIROČNIK ZA STARŠE IN DRUGE
ODRASLE, KI SO V STIKU Z MLADIMI**

Univerza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta

Andreja Hočevar

**O DROGAH DRUGAČE:
PRIROČNIK ZA STARŠE IN DRUGE
ODRASLE, KI SO V STIKU Z MLADIMI**

CENTER ZA ŠTUDIJ
EDUKACIJSKIH STRATEGIJ

**Inštitut za raziskave
in razvoj "Utrip"**

Ljubljana, 2006

Naslov: O drogah drugače: priročnik za starše in druge odrasle, ki so v stiku z mladimi
Avtorica: Andreja Hočevár
Recenzija: Bojan Dekleva, Janez Krek
Uredila: Janez Krek, Andreja Hočevár
Lektura: Eva Blumauer
Zbirka: Obrazi edukacije
Oblikovanje: Tanja Radež
Izdajatelj: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Center za študij edukacijskih strategij
Za izdajatelja: Cveta Razdevšek Pučko, dekanja
Založila: Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani; Inštitut za raziskave in razvoj »Utrip«
DTP: Igor Cerar
Tisk: Tiskarna Littera picta d.o.o, Ljubljana
Naklada: 1000
Leto izida: 2006 (prvi natis)

©2006 avtorica

Po Zakonu o davku na dodano vrednost (Uradni list RS št. 89/98, 7. točka, 25. člen) spada knjiga med proizvode, za katere se plačuje 8 % davek od prometa proizvodov.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

613.83

HOČEVAR, Andreja, 1962-

O drogah drugače : priročnik za starše in druge odrasle, ki so v stiku z mladimi / Andreja Hočevár. - 1. natis. - Ljubljana : Pedagoška fakulteta : Inštitut za raziskave in razvoj Utrip, 2006. - (Zbirka Obrazi edukacije)

ISBN 86-7735-092-6 (Pedagoška fakulteta)

227318272

VSE PRAVICE PRIDRŽANE. REPRODUCIRANJE IN RAZMNOŽEVANJE DELA PO ZAKONU O AVTORSKIH PRAVICAH NI DOVOLJENO.

Kazalo

1	UVODNIK ALI ZAKAJ JE POMEMBNO, DA STARŠI VEDO ČIM VEČ O DROGAH TER RABI IN ZLORABI DROG	7
2	ODGOVORI NA NEKATERA RAZŠIRJENA MNENJA V ZVEZI Z DROGAMI	11
	Mnenja o drogah, rabi, učinkih in posledicah rabe drog	11
	Substance, ki niso prepovedane, niso droge.	11
	Večina drog je proizvedenih ilegalno in se tako tudi širijo.	13
	Prepričanje, da so dovoljene droge manj nevarne kot nedovoljene droge.	13
	Vse droge so nevarne, že zato, ker so droge.	14
	Vsaka uporaba drog je zloraba.	15
	Vsaka uporaba drog vodi v odvisnost, ko posameznik ni več sposoben nadzorovati lastne želje po drogi.	16
	Nastanek odvisnosti je dolgotrajen proces, nujno pa vodi v propad posameznika.	17
	Mnenja o marihuani	19
	Marihuana je droga, s katero se je zelo lahko zasvojiti.	20
	Marihuana je vstopnica v svet drugih drog; večina ljudi, ki uporablja marihuano, bo sčasoma uporabila heroin, kokain ...	20
	Marihuana nima nobene uporabne vrednosti.	22

Dekriminalizacija določenih oblik uporabe marihuane vodi v povečanje števila odvisnikov in rabo drugih drog.	22
Mnenja o mladostnikih, ki uporabljajo droge	23
Trditev, da imajo večinoma probleme z drogami mladi ljudje, ni resnična.	24
Mladi prvič poskusijo drogo, ker jih drugi – npr. preprodajalci in/ali vrstniki nagovorijo ali prisilijo v to.	25
Alkohol in druge droge uporablja samo delikventna mladina.	26
Droge uporabljajo mladi, ki so psihično bolni ali nezdravi.	26
Droge uporabljajo mladostniki s slabo samopodobo in nizko stopnjo samovrednotenja.	28
Droge uporabljajo le tisti mladostniki, ki imajo težave doma, v šoli in med vrstniki.	29
Mladi se najpogosteje srečajo z drogami, ko pohajkujejo po mestu in na koncertih.	30
Mladi (in odrasli), ki pijejo alkohol ali uporabljajo droge, v resnici niso odgovorni za svoja dejanja.	31
3 KAKO LAHKO STARŠI UGOTOVIJO ALI NJIHOV MLADOSTNIK UPORABLJA DROGE?	33
4 KAJ LAHKO STORIJO STARŠI, KO UGOTOVIJO, DA OTROK UPORABLJA DROGE?	35
5 KAKO LAHKO STARŠI VPLIVAJO NA ODLOČITVE OTROK V ZVEZI Z DROGAMI?	37

1 UVODNIK ali ZAKAJ JE POMEMBNO, DA STARŠI VEDO ČIM VEČ O DROGAH TER RABI IN ZLORABI DROG

Uporaba drog med mladimi je problem, s katerim se v večjem obsegu srečujemo od 60. let prejšnjega stoletja. Mediji, strokovnjaki, politične stranke in drugi nas vse pogosteje zasipavajo z alarmantnimi sporočili in opozorili, pa tudi zmotami, protislovji in pretiravanji v zvezi z drogami in uporabo med mladimi (in odraslimi). Njihovo nenehno ponavljanje ima znane učinke – nepreverjena dejstva, zmote ipd. postanejo resnica. Govorimo lahko o predsodkih in stereotipih v zvezi z drogami in njihovo uporabo: npr. da se uporaba drog med mladimi širi s tako naglico, da lahko govorimo o epidemiji. Podatki raziskav pokažejo drugačno sliko. Uporaba drog med mladimi se resda širi, a nikakor ne moremo govoriti o epidemiji. Prav tako drog ne uporabljajo kar vsi mladostniki, temveč le manjši del. Večji del mladostnikov pa drogo poskusi le enkrat in nikoli več. Nič bolj ne drži trditev, da droge uporabljajo zgolj vedenjsko ali kako drugače problematični mladostniki in da je marihuana vstopna droga v svet hujših drog. Pa vendar na takih, nepreverjenih podatkih in trditvah ter strahovih, ki izhajajo iz njih, pogosto temeljijo preventivna prizadevanja družbe in posameznikov (tudi staršev), da bi preprečili rabo in zlorabo drog pri otrocih in mladostnikih. Vprašanje pa je, kako je preventiva, ki se ne opira na dejstva in podatke, lahko uspešna.

Priročnik, ki ga imate v rokah, želi staršem (in drugim odraslim osebam, ki so v stiku z mladimi, npr. učiteljicam in učiteljem) posredovati nekatere informacije o drogah in uporabi, ki temeljijo na podatkih, ki jih je mogoče preveriti, in analizah, ki izhajajo iz njih.

Zakaj v priročniku nagovarjamo starše? Odgovor je preprost. Kot kažejo nekatere raziskave¹, mladostniki, ko je govora o drogah, najbolj zaupajo staršem, vendar od njih izvejo razmeroma malo. Obenem pa raziskave kažejo, da mladi v adolescenci o drogah zvedo več od prijateljev kot od staršev.²

Če starši otroke poučijo o nevarnostih uporabe marihuane, je za 36 % manj verjetnosti, da jo bodo poskusili, kot če jih ne bi. Starši imajo torej lahko pomembno vlogo pri preprečevanju rabe drog oz. preventivi pri otrocih.³

Da bi starši delovali preventivno, potrebujejo znanje o drogah, saj jim otroci zaupajo in to znanje od njih tudi pričakujejo. Starši morajo biti usmerjeni k temu, da bi vedeli več. Znanje staršev o drogah mora biti takšno, da bo preneslo soočenje s tem, kar o drogah vedo njihovi otroci. Predvsem pa morajo starši stremeti k temu, da bo njihovo znanje objektivno, raznoliko in da bodo imeli do njega kritičen odnos, ter da informacij ne bodo upoštevali brez razmisleka. Le takšno znanje bo preneslo soočenja z

¹ Dekleva, B. (1998). Droge med srednješolsko mladino v Ljubljani. Ljubljana: Mestna občina Ljubljana, Urad za preprečevanje zasvojenosti.

² Keeping Youth Drug Free. (2002). Rockville: The National Clearinghouse for Alcohol and Drugs Information, SAMHSA.

³ Ibid.

vednostjo otrok, ki so jo ti pridobili iz drugih virov. Mladostniki namreč staršem (in drugim odraslim osebam) verjamejo le, če so informacije, ki jim jih te osebe posredujejo, realne in skladne z dejstvi ter tudi njihovimi izkušnjami. Pri tem pa seveda ni nujno, da imajo mladostniki osebne izkušnje s katero od drog, lahko so o njej le slišal v pogovoru s prijatelji, ki izkušnjo imajo ali pa so dobili informacijo v medijih ali na svetovnem spletu.

Ker menimo, da preventiva, usmerjena k otrokom, mladostnikom in njihovim staršem ter drugim odraslim, ki se srečujejo z mladimi v različnih okoljih (vzgojno-izobraževalnih institucijah, lokalni skupnosti, verskih in drugih ustanovah ...), ne more biti uspešna, če ne temelji na podatkih in dejstvih, ki jih je mogoče preveriti, bomo v besedilu opozorili na nekatere od njih. Cilj besedila se nam zdi toliko pomembnejši zato, ker se starši – ki jim je to besedilo v prvi vrsti namenjeno – v množici informacij o drogah težko znajdejo. Še težje pa potem ocenijo, kaj privzeti in s čim se spoprijemati pri vzgoji otrok na tem področju.

Zato je pomembno vedeti še nekaj:

Znanost na nekatera vprašanja v zvezi z drogami ne more dati dokončnih odgovorov, poleg tega tudi ni ene same resnice. Zato je smiselno, da starši prebirajo različne vire, ki obravnavajo rabo in zlorabo drog. V komunikaciji z otrokom pa naj bo njihovo stališče, da je uporaba drog zanje neprimerna in nezaželena. Še več. Starši morajo otrokom jasno sporočati (z besedami in dejanji), da je raba drog v njihovi družini prepovedana.

Kljub drugačni želji staršev pa se bodo nekateri mladostniki odločili za uporabo drog oziroma eksperimentiranje z njimi. Ta priročnik je poskus seznaniti starše s pomembnimi vidiki rabe in zlorabe drog med mladimi.